

МЕХАНІЗМ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я

THE MECHANISM OF INFORMATION SUPPORT FOR THE DEVELOPMENT OF THE HEALTH CARE SYSTEM

Автор визначає інформаційну інфраструктуру системи охорони здоров'я як спеціалізоване інформаційне середовище, засноване на сучасних телекомунікаційних технологіях, яке діє в комплексі специфічних процесів, елементів та систем, функціонування яких сприятиме ефективній діяльності системи охорони здоров'я. Інформаційна медична інфраструктура має бути представлена у вигляді взаємодії її елементів: телекомунікаційних каналів зв'язку, локальних комп'ютерних мереж, банків даних, інформаційно-аналітичних комп'ютерних центрів, спеціалізованих реєстрів. Зазначається, що функціонування цієї інфраструктури передбачає наявність та взаємодію інформаційних потоків, які становлять собою такі види інформації: директивна, статистична, нормативно-правова, наукова тощо.

Складність і динамічність сучасної організаційної та економічної діяльності галузі охорони здоров'я визначають необхідність застосування концепції логістики при вирішенні проблем, пов'язаних з удосконаленням інформаційного забезпечення процесу державного управління. Загалом пріоритети застосування концепції та методології логістики для реалізації завдань системи охорони здоров'я повинні визначатися не тільки проблемами, що пов'язані з управлінням поточними процесами, а й з проблемами трансформації та адаптації галузі охорони здоров'я до ринкових умов та умов побудови в Україні інформаційного суспільства. Слабкість управління системою, що виявляється у відсутності стратегічної орієнтації, інтеграції та координації діяльності на всіх її рівнях, стає основною причиною низької ефективності реформаційних процесів, які відбуваються в галузі охорони здоров'я. Для вирішення питань запровадження в практику державного управління системою охорони здоров'я більш дієвих механізмів з орієнтацією на широку інформатизацію галузі автор пропонує розглянути концепцію розвитку інформаційної системи охорони здоров'я. Реалізація цієї концепції дасть змогу комплексно та всебічно вирішувати питання стосовно ефективного руху інформаційних потоків, здійснювати стратегічне планування, створювати необхідні передумови для впровадження нових методів лікування, новітніх інформаційних технологій, маркетингу, фінансового менеджменту тощо.

Ключові слова: інформаційне забезпечення, інформаційна медична інфраструктура,

концепція розвитку інформаційної системи охорони здоров'я, стратегічна орієнтація, координація діяльності.

The author defines the information infrastructure of the health care system as a specialized information environment based on modern telecommunications technologies, which operates in a set of specific processes, elements and systems, the operation of which will contribute to the effective operation of the health care system. Medical information infrastructure should be presented in the form of interaction of its elements: telecommunication channels, local computer networks, data banks, information and analytical computer centers, specialized registers. It is noted that the functioning of this infrastructure involves the availability and interaction of information flows, which are the following types of information: policy, statistical, regulatory, scientific, etc.

The complexity and dynamism of modern organizational and economic activities of the health care sector determine the need to apply the concept of logistics in solving problems related to improving the information support of public administration. In general, the priorities of the application of the concept and methodology of logistics for the implementation of the health system should be determined not only by the problems related to the management of flow processes, but also with the problems of transformation and adaptation of the health sector to market and construction conditions in Ukraine. information society. Weak governance of the system, manifested in the lack of strategic orientation, integration and coordination at all levels, is the main reason for the low efficiency of the reform processes taking place in the field of health care. In order to solve the implementation of more effective mechanisms in the practice of public administration of the health care system with a focus on broad informatization of the industry, the author proposes to consider the concept of development of the health care information system. The implementation of this concept will allow comprehensively and comprehensively address issues related to the effective movement of information flows, carry out strategic planning, create the necessary conditions for the introduction of new treatments, the latest information technologies, marketing, financial management and more.

Key words: information safety, information medical infrastructure, concept of development of information system and health protection, strategic organization, coordination of activities

УДК 351.9: 336.14 (477)
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-5240-2020.20.25>

Лебедев А.О.

аспірант

Класичного приватного університету

Постановка проблеми. Реалізація логістичної концепції державного управління розвитком інформаційного забезпечення системи охорони здоров'я дасть можливість відповідним органам здійснювати управління та моніторинг, а також раціональний розподіл фінансових фондів, а також допоможе виявити всі витрати в організації процесу вдосконалення розвитку інформаційної

складової системи охорони здоров'я. В результаті це приведе до виконання комплексу завдань, спрямованих на активне використання інформаційно-комунікаційних технологій, стимулювання розвитку української системи охорони здоров'я, забезпечення умов для універсального доступу всіх суб'єктів системи до інформаційної інфраструктури системи охорони здоров'я.

Мета статті. Дослідити механізм інформаційного забезпечення розвитку системи охорони здоров'я та розглянути концепцію розвитку інформаційної системи охорони здоров'я.

Виклад основного матеріалу. Механізм інформаційного забезпечення розвитку системи охорони здоров'я був предметом дослідження С. Г. Бугайцова, Ю. В. Вороненко, Т. С. Грузева, О. П. Гульчія.

Сучасній галузі охорони здоров'я притаманні тенденції децентралізації, яка розглядається як основний елемент реформування сектору охорони здоров'я в багатьох країнах.

Децентралізація вважається ефективним способом покращення медичного обслуговування, сприяє забезпеченню більш оптимального розподілу ресурсів з урахуванням потреб, залученням населення до процесу визначення пріоритетів, а також зменшення нерівності в доступі до послуг галузі охорони здоров'я. Вона розглядається у двох аспектах. Перший – як політична мета, оскільки забезпечує участь населення в процесі охорони здоров'я та передбачає підзвітність урядових чиновників, оптимізує роботу органів місцевого самоврядування. Другий аспект полягає в передачі відповідальності з центру в регіони.

Децентралізація визначається як розподіл чи передача владних повноважень в галузі державного управління, планування та прийняття рішень із національного на субнаціональний рівень. Заклади, які управляються з позицій децентралізації, мають низку переваг. Серед них: більш ефективна діяльність закладів охорони здоров'я, оскільки посадовці на місцях здатні швидше визначити проблеми та можливості їх вирішення; гнучке та прискорене реагування на змінювані обставини та потреби системи охорони здоров'я тощо.

Застосування децентралізованого підходу до управління системою охорони здоров'я передбачає вирішення низки питань, а саме: рівень, на якому повинна здійснюватися децентралізація; механізм передачі повноважень регіональним органам державного управління системою охорони здоров'я в результаті децентралізації; завдання, які повинні вирішувати органи державного управління.

Що ж до новизни концепції, то вона полягає у впровадженні системного підходу, що передбачає врахування ключових елементів, які впливають на прийняття рішень. Принцип системного підходу полягає в розгляді взаємопов'язаних та взаємодіючих елементів системи для досягнення глобальної мети її функціонування.

Цей підхід свідчить про те, що головні властивості та результати функціонування логістичної системи залежать від складу та властивостей її складових. Треба зазначити, що системний підхід базується на таких принципах: єдність – паралельний розгляд системи як цілого і як сукупності окремих частин; мета – відповідальність за вибір мети; розвиток – урахування змінюваності системи, її здатність до розвитку, накопичення інформації з урахуванням динаміки середовища; ієрархія – супідрядність; невизначеність – урахування ймовірних подій; організованість – ступінь виконання рішень.

Особливість системного підходу в організації логістичної діяльності системи охорони здоров'я полягає в оптимізації функціонування не окремих елементів, а системи охорони здоров'я загалом. Такий підхід сприяє виробленню правильного способу мислення відносно процесу управління розвитком інформаційного забезпечення системи охорони здоров'я..

Наступним важливим напрямом концепції є стратегічне управління, що пов'язано зі значною кількістю проблем в галузі, вирішення яких потребує саме його. Ефективність стратегічного управління доведена його активним використанням саме в період трансформації суспільного управління, що сприяє системному перетворенню в будь-якій соціально-економічній системі.

Необхідність упровадження концепції логістики в систему охорони здоров'я, що потребує розробки пропозицій, спрямованих на вдосконалення організаційно-управлінських механізмів реформування системи охорони здоров'я з урахуванням ринково орієнтованих змін соціально-економічного середовища на засадах логістики. Враховуючи те, що основною умовою досягнення цілей логістичного управління є погодження рішень стратегічних, тактичних і оперативних завдань суб'єкта господарювання, представимо логістичне управління системою охорони здоров'я у вигляді схеми.

Варто зазначити, що місія, цілі та завдання системи охорони здоров'я на сучасному етапі визначаються пакетом державних та урядових документів, відповідно до яких і формується зміст цих категорій. Місія системи охорони здоров'я як соціально-економічної системи – це забезпечення всіх громадян України соціальним правом на безкоштовну медичну допомогу гарантованих державою обсягу та якості.

Мета системи охорони здоров'я – вироблення стратегії управління на основі всебічного аналізу можливостей, які система може використовувати, та вжиття заходів

щодо забезпечення оптимального використання ресурсів для досягнення більш повного задоволення потреб населення медичною допомогою. Завдання системи охорони здоров'я – забезпечення збалансованості ресурсів в охороні здоров'я

Центральне місце в організації процесу стратегічного планування повинне належати стратегічному аналізу, що визначає базисний стан закладів охорони здоров'я, а також можливі шляхи покращення ситуації в запланованому періоді. Проведення такого аналізу передбачає узгоджену роботу апарату управління як медичних закладів, так і державних органів управління системою охорони здоров'я в період розробки концепцій, планів та програм соціально-економічного розвитку країни.

Суб'єктами системи охорони здоров'я є державні органи управління охороною здоров'я, установи галузі, лікувально-профілактичні заклади, населення. Створення такої системи дасть змогу перейти на новий рівень управління.

Логістична складова системи охорони здоров'я – це складна динамічна система, що складається із сукупності взаємодоповнюваних та взаємодіючих елементів, які формують та реалізують певні відносини між населенням, ЛПЗ і державними органами управління, та спрямована на ефективне використання всіх видів ресурсів – фінансових, матеріальних, інформаційних – для досягнення більш повного задоволення потреб населення в медичній допомозі при оптимальних витратах. Запропонована модель складається з шести етапів, реалізація кожного з яких передбачає відповідні дії органів державного управління, організаторів охорони здоров'я.

На першому етапі визначаються проблема та мета процесу інформатизації.

На другому етапі здійснюється аналіз існуючої бази та стану інформатизації, виявляються проблеми та конкретна потреба в інформаційних ресурсах, а також пошук та відбір інформаційних технологій з урахуванням медичного, соціального та економічного значення.

На третьому етапі вирішуються питання створення відповідної структури, функцією якої є безпосередня організація впровадження обраних технологій.

На четвертому етапі розробляються відповідні механізми запровадження інформаційних технологій, а саме правова регламентація впровадження, навчання персоналу, розробка та використання організаційно-економічного механізму, соціально-психологічна адаптація нововведень.

На п'ятому етапі здійснюється процес обліку впровадження технологій: йдеться про контроль за ходом упровадження, оцінку ефективності.

На останньому, шостому, етапі здійснюється діагностика нового стану системи, що передбачає проведення оцінки та аналізу змін, які відбулися в системі чи її окремому елементі.

Висновок. Інформаційну інфраструктуру системи охорони здоров'я визначимо як спеціалізоване інформаційне середовище, що ґрунтується на сучасних телекомунікаційних технологіях та діє в комплексі специфічних процесів, елементів та систем, функціонування яких сприятиме ефективній діяльності системи охорони здоров'я.

Інформаційна медична інфраструктура має бути представлена у вигляді взаємодії її елементів: телекомунікаційні канали зв'язку, локальні комп'ютерні мережі (госпітальні інформаційні системи), банки даних, інформаційно-аналітичні комп'ютерні центри, спеціалізовані реєстри. Функціонування цієї інфраструктури передбачає наявність та взаємодію інформаційних потоків, які становлять собою такі види інформації: директивна, статистична, нормативна-правова, наукова тощо.

Підсумовуючи наведене, зазначимо, що питання вдосконалення інформаційної системи галузі охорони здоров'я регіону потребує подальших розробок, системного та комплексного підходу до вирішення поставлених завдань. Виходячи з цього, пропонуємо розглянути модель реалізації логістичної концепції розвитку інформаційного забезпечення системи охорони здоров'я.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Пономаренко В. М., Бодак В. М., Актуальні питання становлення інформаційного забезпечення ПМСД на засадах сімейної медицини. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2002. № 4. С. 9–12.
2. Пономаренко В. М., Кальниш В. В., Майоров О. В. Шляхи інформатизації медичної галузі. *Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України*. 2000. № 2. С. 54–58
3. Радиш Я. Ф. Рівень здоров'я громадян України як інтегральний показник соціальної політики та державного управління в галузі охорони здоров'я. *Вісник УАДУ*. 2002. № 3. С. 306–314.
4. Решодько Л. В. Інформатизація України у світлі концепції «Єдиної Європи». *Інформація і ринок*. 1993. № 2. С. 29–30.
5. Сердюк А. М., Тимченко О. І. Методологічні засади поліпшення медико-екологічної ситуації в Україні. *Екологія і безпека життєдіяльності*. 2002. № 4. С. 3–9.